สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๓๒๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย

กราบเรียน/เรียน รอง – นรม. (ทุกท่าน), รัฐ – นร. (ทุกท่าน), กระทรวง กรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๕๐๒/๖๙๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ และเอกสารประกอบ

ด้วยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ได้เสนอเรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ลงมติ

๑. เห็นชอบหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายตามที่สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองเสนอ และให้ส่วนราชการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณากฎหมายต่อไป

๒. ให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายไปตรวจสอบกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ หากเห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีความไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในโอกาสแรก

๓. ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการในการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลาย และในกรณีที่ส่วนราชการที่รักษาการตามกฎหมายไม่ขัดข้อง คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอาจเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีแทนส่วนราชการ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ/จึงเรียนยืนยันมา/จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอได้โปรดพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป/จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ (อย่างยิ่ง)

ณัฐฏ์จารี อนันตศิลป์

(นางณัฐฏ์จารี อนันตศิลป์)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๒ (ชัยโชค)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (D//แจ้งมติเวียน/004)
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

สลค. (eMail)
ส่ง : กนธ.
รับที่ : ธ5583/65
1 มิ.ย. 2565 เวลา 13.30 น.

ด่วนที่สุด
ที่ นร ๑๕๐๒/๖๙๙

สำนักงาน ป.ย.ป.
อาคารสำนักงาน ก.พ. (เดิม) ชั้น ๔
ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักงาน ป.ย.ป. ที่ นร ๑๕๐๒/๖๑๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕
๒. บันทึกคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย

ด้วยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ขอเสนอการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา **ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว** (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็น คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไข ปรับปรุงหรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ หรือการเสนอกฎหมายหรือกฎใหม่ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในระยะเร่งด่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

๒. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายปัจจุบันหลายฉบับอาจส่งผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และทำให้สูญเสียทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ ไม่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาประเทศตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวไว้ในกฎหมายเพื่อให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำไปถือปฏิบัติ ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบแล้ว จึงเป็นไปตามมาตรา ๔ (๑๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

/๓. ความเร่งด่วน...

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

หลักเกณฑ์ในการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายจะช่วยให้การจัดทำร่างกฎหมายมีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาวการณ์มากขึ้น และการทบทวนกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันตามหลักเกณฑ์จะเป็นการลดอุปสรรคในประกอบอาชีพของประชาชน หากดำเนินการได้โดยเร่งด่วนจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการฟื้นตัวเศรษฐกิจของประเทศได้

๔. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๔.๑ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ มาสนับสนุนภารกิจ โดยมีคณะหนึ่งเรียกว่า คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัย ซึ่งมีหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ และพิจารณาจัดทำความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย

๔.๒ คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน โดยได้คำนึงถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค (๑) ซึ่งบัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้กำหนดให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๔.๓ คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบของการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายแล้ว เห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตของประชาชนมากเกินควร และไม่เป็นการส่งเสริมให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเป็นบทบัญญัติที่ห้ามดำรงตำแหน่งสำคัญ ห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ห้ามรับราชการ และห้ามประกอบอาชีพ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดข้อจำกัดไว้ในกฎหมายหลายฉบับดังกล่าวมีความลักลั่นไม่มีแนวทางที่ชัดเจน และมีความล้าสมัยใน ๔ ประเด็น คือ

(๑) เป็นการคิดแบบเหมารวมว่าบุคคลล้มละลายไร้ความสามารถทุกคนซึ่งเป็นความคิดที่ล้าสมัย เนื่องจากการล้มละลายมีหลายรูปแบบ และการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพมีความแตกต่างกันทั้งในด้านอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือประชาชนโดยรวม โดยบางตำแหน่งหรืออาชีพอาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารด้านการเงินหรือทรัพย์สิน และการเป็นบุคคลล้มละลายมิได้กระทบต่อความสามารถในการทำงาน

/(๒) การล้มละลาย...

(๒) การล้มละลายไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมไม่ดีเสมอไป และการล้มละลายอาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้บุคคลล้มละลายได้ แม้จะดำเนินการอย่างสุจริตและใช้ความระมัดระวังอันสมควรแล้วก็ตาม ทั้งนี้ ยังไม่มีผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าบุคคลซึ่งล้มละลายแล้วจะกระทำการทุจริตทุกคน

(๓) การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งและการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายไม่เป็นประโยชน์และไม่คุ้มค่า เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ลูกหนี้ไม่มีรายได้และภาครัฐต้องเสียบุคลากรโดยไม่จำเป็น

(๔) การกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวขัดต่อหลักสากลในเรื่องการเคารพสิทธิของบุคคลและการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมด้วยเหตุของฐานะทางเศรษฐกิจ และยังอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย

ดังนั้น จึงสมควรกำหนดแนวทางเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยการนำเหตุแห่งการเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายหรือการเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตมาเป็นข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพต้องเป็นไปตามหลักการได้สัดส่วนตามความจำเป็นเพื่อปกป้องประโยชน์ส่วนรวมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในกรณีที่เป็นการห้ามดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพของบุคคลที่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย ควรกำหนดห้วงเวลาการห้ามไว้ด้วย เพื่อไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากเกินควร แต่สำหรับบุคคลที่ล้มละลายทุจริตนั้น อาจนำมาเป็นข้อจำกัดต่อไปได้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกลับมาสร้างความเสียหายต่อสังคมได้อีก ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามเหตุผลและความจำเป็นของกฎหมายในแต่ละฉบับเป็นสำคัญ

๔.๔ คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันพุธที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕ ได้พิจารณาความเห็นของคณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยเกี่ยวกับการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายแล้ว ได้มีมติเห็นชอบตามความเห็นดังกล่าว และได้มอบหมายให้สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองจัดทำบันทึกคณะกรรมการฯ เสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาสั่งการให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการต่าง ๆ ในการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายต่อไป

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓

๕.๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

๖. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงาน ป.ย.ป. ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๖.๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ และให้ส่วนราชการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

๖.๒ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำหลักเกณฑ์ไปตรวจสอบกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ หากเห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีความไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในโอกาสแรก

๖.๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการในการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และในกรณีที่ส่วนราชการที่รักษาการตามกฎหมายไม่ขัดข้อง คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอาจเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีแทนส่วนราชการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

นางพงษ์สวาท

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ
และการสร้างความสามัคคีปรองดอง

กอง ๒
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๕๗๐๐ ต่อ ๒๐๐๑ - ๔, ๐๖ ๕๕๐๕ ๒๖๘๓ (นายยอดฉัตรฯ)
๐๘ ๓๘๙๑ ๑๔๕๗ (นางสาวธันท์ชนกฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๕๗๑๔
E-mail: sto_thailand@sto.go.th

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่ 09331
วันที่ 18 พ.ค. 65 เวลา 10.14 น.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงาน ป.ย.ป. กอง ๒ โทร ๐๒ ๒๘๐ ๕๗๐๐ ต่อ ๒๐๐๑ - ๕ **เรื่องกลับ**
ที่ นร ๑๕๐๒/ ๖๑๔ **วันที่** ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕ 25 พ.ค. 256
เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี ผ่านรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

18 พ.ค. 65

ด้วยสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ขอเสนอความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเกี่ยวกับการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย ต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ โดยมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๘ กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็น คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะแก่สำนักงาน ป.ย.ป. และหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ หรือการเสนอกฎหมายหรือกฎที่ต้องจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในระยะเร่งด่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และข้อ ๑๐ กำหนดให้คณะกรรมการฯ รายงานผลการดำเนินงานต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป (เอกสารแนบ ๑)

๒. ข้อเท็จจริงและสาระสำคัญ

๒.๑ ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ คณะกรรมการฯ ได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการต่าง ๆ มาสนับสนุนภารกิจ โดยมีคณะหนึ่งเรียกว่า คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัย ซึ่งมีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ และพิจารณาจัดทำความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทบทวนกฎหมายที่ล้าสมัย (เอกสารแนบ ๒ และ ๓)

/๒.๒ คณะอนุกรรมการ...

ที่ 3127
10-ค
พ.ค.65
2565/165
9.24 น.
ร(2645) ของ นรม.(2) 1669

๒.๒ คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน โดยได้คำนึงถึงบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค (๑) ซึ่งบัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับเป้าหมายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

๒.๓ คณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบของการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตของประชาชนมากเกินควร และไม่เป็นการส่งเสริมให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยเป็นบทบัญญัติที่ห้ามดำรงตำแหน่งสำคัญ ห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ห้ามรับราชการ และห้ามประกอบอาชีพ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดข้อจำกัดไว้ในกฎหมายหลายฉบับดังกล่าวมีความลักลั่น ไม่มีแนวทางที่ชัดเจน และมีความล้าสมัยใน ๔ ประเด็น คือ

(๑) เป็นการคิดแบบเหมารวมว่าบุคคลล้มละลายไร้ความสามารถทุกคน ซึ่งเป็นความคิดที่ล้าสมัย เนื่องจากการล้มละลายมีหลายรูปแบบ และการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพมีความแตกต่างกันทั้งในด้านอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือประชาชนโดยรวม โดยบางตำแหน่งหรืออาชีพอาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารด้านการเงินหรือทรัพย์สิน และการเป็นบุคคลล้มละลายมิได้กระทบต่อความสามารถในการทำงาน

(๒) การล้มละลายไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมไม่ดีเสมอไป และการล้มละลายอาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้บุคคลล้มละลายได้ แม้จะดำเนินการอย่างสุจริตและใช้ความระมัดระวังอันสมควรแล้วก็ตาม ทั้งนี้ ยังไม่มีผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าบุคคลซึ่งล้มละลายแล้วจะกระทำการทุจริตทุกคน

(๓) การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งและการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายไม่เป็นประโยชน์และไม่คุ้มค่า เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ลูกหนี้ไม่มี

/รายได้และ....

รายได้และภาครัฐต้องเสียบุคลากรโดยไม่จำเป็น

(๔) การกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวขัดต่อหลักสากลในเรื่องการเคารพสิทธิของบุคคลและการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมด้วยเหตุของฐานะทางเศรษฐกิจ และยังอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย

ดังนั้น จึงสมควรกำหนดแนวทางเป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยการนำเหตุแห่งการเป็นหรือเคยบุคคลล้มละลายหรือการเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตมาเป็นข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพต้องเป็นไปตามหลักการได้สัดส่วนตามความจำเป็นเพื่อปกป้องประโยชน์ส่วนรวมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และในกรณีที่เป็นการห้ามดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพของบุคคลที่เคยเป็นบุคคลล้มละลาย ควรกำหนดห้วงเวลาการห้ามไว้ด้วย เพื่อไม่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมากเกินควร แต่สำหรับบุคคลที่ล้มละลายทุจริตนั้นอาจนำมาเป็นข้อจำกัดต่อไปได้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกลับมาสร้างความเสียหายต่อสังคมได้อีก ทั้งนี้ ให้พิจารณาตามเหตุผลและความจำเป็นของกฎหมายในแต่ละฉบับเป็นสำคัญ

๒.๔ คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันพุธที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕ ได้พิจารณาความเห็นของคณะอนุกรรมการทบทวนกฎหมายล้าสมัยเกี่ยวกับการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายแล้ว ได้มีมติเห็นชอบตามความเห็นดังกล่าว และได้มอบหมายให้สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดองจัดทำบันทึกคณะกรรมการฯ เสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาสั่งการให้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการต่าง ๆ ในการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายต่อไป (เอกสารแนบ ๔)

๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓

๓.๒ พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

/๔. ข้อเสนอ...

๔. ข้อเสนอ

สำนักงาน ป.ย.ป. ในฐานะหน่วยธุรการของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน ขอกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบในหลักการบันทึกคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย (เอกสารแนบ ๔) และให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังต่อไปนี้

๔.๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายตามที่คณะกรรมการฯ เสนอ และให้ส่วนราชการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

๔.๒ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำหลักเกณฑ์ไปตรวจสอบกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ หากเห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีความไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในโอกาสแรก

๔.๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการในการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และในกรณีที่ส่วนราชการที่รักษาการตามกฎหมายไม่ขัดข้อง คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอาจเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีแทนส่วนราชการ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

นางพงษ์สวาท

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ
และการสร้างความสามัคคีปรองดอง

พลเอก
(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
นายกรัฐมนตรี
๒๔ พ.ค.๖๕

ส่งกอง 2

นางพงษ์สวาท
(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)
รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงาน ป.ย.ป.
27 พ.ค. 2565

กราบเรียน นรม. เพื่อโปรดพิจารณา

๒๗ พ.ค.๖๕

บันทึกคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน
เรื่อง การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพ
ของบุคคลล้มละลายในกฎหมาย

ตามที่มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ได้กำหนดเป้าหมายในการมีกฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม นั้น

คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนในฐานะองค์กรซึ่งจัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยมีหน้าที่และอำนาจในการให้ความเห็น คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง หรือยกเลิกกฎหมายหรือกฎที่มีผลใช้บังคับอยู่ หรือการเสนอกฎหมายหรือกฎที่ต้องจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติในระยะเร่งด่วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ได้ดำเนินการศึกษาผลกระทบของการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตของประชาชนมากเกินควร และไม่เป็นการส่งเสริมให้กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น จึงเห็นสมควรจัดทำบันทึกสรุปผลการศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ดังต่อไปนี้

๑. สภาพปัญหา

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มีวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เพื่อนำมาแบ่งเฉลี่ยให้แก่บรรดาเจ้าหนี้ตามหลักสัดส่วนแห่งหนี้ โดยในอดีตการมีหนี้สินล้นพ้นตัวและการล้มละลายถือว่าเป็นความผิดที่จะต้องได้รับโทษ กฎหมายในระยะแรกจึงวางหลักการให้ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้เป็นบุคคลล้มละลายเพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกลับเข้าสู่สังคมและก่อให้เกิดความเสียหายโดยการก่อหนี้เพิ่มเติมทั้งที่ตนไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้อีก แต่เมื่อสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมได้วิวัฒนาการมาระยะหนึ่ง ทัศนคติของกฎหมายได้พัฒนาไปในแนวทางที่เป็นการให้อภัยลูกหนี้มากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อลูกหนี้เป็นบุคคลสุจริตแต่ต้องตก

เป็นบุคคลล้มละลายด้วยเหตุสุดวิสัยหรือปัจจัยภายนอกที่ไม่อาจควบคุมหรือคาดการณ์ได้ ซึ่งกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้แม้จะได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแล้ว ทั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้ที่สุจริตให้ได้มีโอกาสหลุดพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายโดยการปลดจากล้มละลายหรือการประนอมหนี้ และให้สามารถกลับมาประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และเป็นทรัพยากรมนุษย์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไปได้ ส่วนลูกหนี้ที่ตกเป็นบุคคลล้มละลายเนื่องจากพฤติกรรมทุจริตนั้น ยังคงมีบทลงโทษต่อไป

อย่างไรก็ดี บทบัญญัติของกฎหมายหลายฉบับในปัจจุบันยังคงนำเหตุแห่งการเป็นบุคคลล้มละลายมาเป็นข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพ โดยแบ่งบทบัญญัติดังกล่าวได้เป็น ๔ ลักษณะ ได้แก่ (๑) การห้ามดำรงตำแหน่งสำคัญ (๒) การห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน (๓) การห้ามรับราชการ และ (๔) การห้ามประกอบอาชีพ

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นว่า การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีความลักลั่นกัน ไม่มีแนวทางที่ชัดเจน และมีความล้าสมัยใน ๔ ประเด็น คือ

(๑) เป็นการคิดแบบเหมารวมว่าบุคคลล้มละลายไร้ความสามารถทุกคน ซึ่งเป็นความคิดที่ล้าสมัย เนื่องจากการล้มละลายมีหลายรูปแบบ และการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพมีความแตกต่างกันทั้งในด้านอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลกระทบต่อบุคคลอื่นหรือประชาชนโดยรวม โดยบางตำแหน่งหรืออาชีพอาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารด้านการเงินหรือทรัพย์สิน และการเป็นบุคคลล้มละลายมิได้กระทบต่อความสามารถในการทำงาน

(๒) การล้มละลายไม่ได้เกิดจากพฤติกรรมไม่ดีเสมอไป และการล้มละลายอาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่ทำให้บุคคลล้มละลายได้แม้จะดำเนินการอย่างสุจริตและใช้ความระมัดระวังอันสมควรแล้วก็ตาม ทั้งนี้ ยังไม่มีผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรมชัดเจนว่าบุคคลซึ่งล้มละลายแล้วจะกระทำการทุจริตทุกคน

(๓) การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งและการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายไม่เป็นประโยชน์และไม่คุ้มค่า เนื่องจากเจ้าหนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากการที่ลูกหนี้ไม่มีรายได้ และภาครัฐต้องเสียบุคลากรโดยไม่จำเป็น

(๔) การกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวขัดต่อหลักสากลในเรื่องการเคารพสิทธิของบุคคลและการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมด้วยเหตุของฐานะทางเศรษฐกิจ และยังอาจเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอีกด้วย

๒. ความเห็นของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

เพื่อให้บทบัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายไม่เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลล้มละลายจนเกินสมควร โดยมีแนวทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกันในกฎหมายแต่ละฉบับ คณะกรรมการฯ จึงเห็นสมควรกำหนดหลักเกณฑ์

ในการพิจารณาจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายไว้ ดังต่อไปนี้

๒.๑ หลักทั่วไป

การตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ได้สัดส่วน และต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิ การปฏิบัติต่อบุคคลให้แตกต่างกันในบางกรณีเป็นสิ่งที่รัฐสามารถกระทำได้หากมีเหตุผลหนักแน่นเพียงพอ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งบัญญัติว่า การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

ดังนั้น การพิจารณาว่ากฎหมายสมควรกำหนดให้เหตุของการเป็นบุคคลล้มละลายเป็นข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพหรือไม่นั้น จะพิจารณาจากเพียงฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลนั้นมิได้ แต่ต้องพิจารณาจากลักษณะของการเป็นบุคคลล้มละลายเป็นสำคัญ กล่าวคือ ต้องมีการแยกแยะระหว่างกรณีบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทั่วไปโดยไม่ได้มีมูลเหตุมาจากการกระทำความผิดหรือการกระทำทุจริต หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลล้มละลายโดยสุจริต และกรณีบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายโดยคำพิพากษาของศาลว่าได้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๖๓ ถึงมาตรา ๑๗๐ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ หรือเนื่องมาจากหรือมีความเกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดฐานยักยอกหรือฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการกระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต โดยการกำหนดข้อจำกัดสำหรับบุคคลล้มละลายโดยสุจริตควรใช้ความระมัดระวัง และให้กำหนดได้เฉพาะในกรณีที่มีเหตุผลหรือความจำเป็นเป็นการเฉพาะเท่านั้น

๒.๒ การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือประกอบอาชีพของบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายเป็นรายฉบับ รวมทั้งต้องพิจารณาถึงลักษณะการทำหน้าที่ ความรับผิดชอบ และผลกระทบอันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในตำแหน่งหรืออาชีพนั้นด้วย โดยให้พิจารณาประกอบกับขอบเขตในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ โดยเฉพาะสิทธิในการได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจตามมาตรา ๒๗ และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

ตามมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในการนี้ อาจแยกพิจารณาตามประเภทตำแหน่งหรืออาชีพได้ ดังนี้

๒.๒.๑ ตำแหน่งสำคัญในภาครัฐ

การดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองหรือตำแหน่งสำคัญอื่นในภาครัฐ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน นั้น ควรกำหนดห้ามไม่ให้บุคคลซึ่งเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตดำรงตำแหน่ง เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมีหน้าที่และอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญแทนบุคคลอื่น จึงควรเป็นบุคคลที่มีความรอบคอบ ความน่าเชื่อถือ และได้รับความไว้วางใจจากสังคม หากเป็นบุคคลล้มละลายอาจมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมบางประการอันจะกระทบต่อความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ และกรณีเคยเป็นหรือเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตย่อมทำให้เกิดข้อสงสัยและการไว้วางใจให้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งมีความสำคัญต่อประโยชน์ส่วนรวม ทั้งนี้ เป็นไปตามแนวทางปัจจุบันดังปรากฏในมาตรา ๙๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒.๒.๒ ตำแหน่งสำคัญในภาคเอกชน

การดำรงตำแหน่งสำคัญในภาคเอกชนซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบด้านการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการ กฎหมายอาจกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งเนื่องจากเหตุที่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายไว้ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยอาจกำหนดห้วงเวลาการห้ามมิให้บุคคลนั้นดำรงตำแหน่งไว้ด้วย เพื่อเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่ได้สัดส่วนตามความจำเป็น เช่น กรณีพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑[๗] ซึ่งห้ามมิให้สถาบันการเงินแต่งตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งเป็นบุคคลล้มละลายหรือพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายมาแล้วไม่ถึงห้าปีทำหน้าที่ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน และกรณีพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐[๘] ซึ่งห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนให้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับแต่งตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็น

---

[๗] มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้สถาบันการเงินแต่งตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน

(๑) เป็นบุคคลล้มละลายหรือพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายมาแล้วไม่ถึงห้าปี

ฯลฯ ฯลฯ

[๘] มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนให้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับแต่งตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว

(๑) อยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์ หรือเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากล้มละลาย

ฯลฯ ฯลฯ

บุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายและยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่มีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายหรือปลดจากการล้มละลาย เป็นผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว เป็นต้น

๒.๒.๓ การดำรงตำแหน่งกรรมการ

การห้ามดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการต่าง ๆ **ทั้งในกรณีของการดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการภาครัฐ** เช่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติตามพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ หรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกีฬาอาชีพตามพระราชบัญญัติส่งเสริมกีฬาอาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๖ **และการดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการภาคเอกชน** เช่น กรรมการของสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือกรรมการบริษัทตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ จะต้องพิจารณาถึงความต้องการในความเชี่ยวชาญของตำแหน่งกรรมการนั้นเป็นสำคัญ โดยมีข้อเสนอแนวทางการพิจารณา ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการนั้นจำเป็นต้องอาศัยความรู้และความเชี่ยวชาญความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการ ควรกำหนดห้ามไม่ให้บุคคลล้มละลายดำรงตำแหน่งกรรมการทุกกรณี เช่น กรณีกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙[๓] หรือกรรมการในสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑[๔] ทั้งนี้ สำหรับบุคคลซึ่งเคยเป็นบุคคลล้มละลาย กฎหมายอาจกำหนดห้วงเวลาที่บุคคลนั้นไม่อาจดำรงตำแหน่งไว้ได้ เช่น กรณีพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑[๕] ที่กำหนดข้อห้ามมิให้สถาบันการเงินแต่งตั้งหรือยอมให้บุคคลซึ่งเป็นบุคคลล้มละลายหรือพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายมาแล้วไม่ถึงห้าปีทำหน้าที่กรรมการของสถาบันการเงิน เป็นต้น

(๒) ในกรณีที่ความเชี่ยวชาญของตำแหน่งกรรมการนั้นไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการ ย่อมไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดให้การเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายเป็นข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่ง เพื่อให้คณะกรรมการประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถให้ความรู้เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้

---

[๓] มาตรา ๑๕ ผู้มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ต้องห้ามมิให้เป็นประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ หรือกรรมการ

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

ฯลฯ ฯลฯ

[๔] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

๒.๒.๔ การรับราชการ

ปัจจุบันกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลในภาครัฐหลายฉบับกำหนดข้อจำกัดห้ามบุคคลล้มละลายเข้ารับราชการไว้อย่างกว้างขวาง เช่น พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑[๖] และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗[๗] เป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเหตุผลและความจำเป็นตามหลักรัฐธรรมนูญและการปฏิบัติหน้าที่ราชการแล้ว กฎหมายไม่ควรกำหนดห้ามเป็นการทั่วไปมิให้บุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายเข้ารับราชการ ทั้งในกรณีของการเป็นข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว เนื่องจากบุคคลดังกล่าว แม้จะเป็นผู้ที่ถูกศาลพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย แต่ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของบุคคลนั้นยังคงมีอยู่มิได้หมดสิ้นไปด้วย เว้นแต่เป็นการล้มละลายโดยทุจริตซึ่งอาจมีการกระทำความผิดอาญาซึ่งกระทบต่อความเชื่อมั่นในความสุจริตและเที่ยงธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้นั้น อย่างไรก็ดี การที่กฎหมายจำกัดสิทธิของบุคคลล้มละลายมิให้รับราชการไว้เป็นการทั่วไปโดยไม่มีการพิจารณาเหตุผลและความจำเป็นตามตำแหน่งหน้าที่ย่อมเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพมากเกินความจำเป็น และอาจทำให้ภาคราชการเสียโอกาสในการรับบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถมาเป็นผู้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐนั้นได้ ส่วนกรณีที่ตำแหน่งราชการนั้นเกี่ยวข้องกับการบริหารเงินหรือทรัพย์สิน หากเจ้าหน้าที่ตกเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งมิใช่เป็นการล้มละลายทุจริต หน่วยงานของรัฐยังคงสามารถใช้วิธีการในทางบริหารโดยการย้าย

---

[๖] มาตรา ๓๖ ผู้ที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

ข. ลักษณะต้องห้าม

ฯลฯ ฯลฯ

(๖) เป็นบุคคลล้มละลาย

ฯลฯ ฯลฯ

มาตรา ๑๑๐ ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๗ มีอำนาจสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ในกรณีดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๓) เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดขาดคุณสมบัติทั่วไปตามมาตรา ๓๖ ก. (๑) หรือ (๓) หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๓๖ ข. (๑) (๓) (๖) หรือ (๗)

ฯลฯ ฯลฯ

[๗] มาตรา ๓๐ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ต้องมีคุณสมบัติทั่วไป ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๙) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ฯลฯ ฯลฯ

บุคคลนั้นไปทำงานในส่วนงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการแทนการให้ออกจากตำแหน่งได้ ด้วยเหตุนี้ การกำหนดข้อห้ามดำรงตำแหน่งราชการเนื่องจากการเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายควรได้รับการทบทวนโดยละเอียดโดยคำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นของตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการนั้นเป็นสำคัญ

๒.๒.๕ การประกอบอาชีพอื่น ๆ

สำหรับการห้ามบุคคลล้มละลายประกอบอาชีพอื่น ๆ นั้น หากพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นอาชีพที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการ หรือมีเหตุผลหรือความจำเป็นอื่นที่ไม่อาจให้บุคคลล้มละลายเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ เช่น การห้ามบุคคลซึ่งเป็นบุคคลล้มละลายขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันชีวิตตามพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕[๘] หรือการห้ามบุคคลล้มละลายขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑[๙] เป็นต้น ให้สามารถกำหนดข้อจำกัดดังกล่าวไว้ในกฎหมายตามความจำเป็นและเหมาะสมได้ ทั้งนี้ ในกรณีบุคคลซึ่งเคยเป็นบุคคลล้มละลาย กฎหมายอาจกำหนดห้วงเวลาในการห้ามบุคคลประกอบอาชีพหลังจากที่บุคคลนั้นพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายแล้ว โดยให้คำนึงถึงลักษณะของอาชีพ การจำกัดเสรีภาพตามความจำเป็นและได้สัดส่วนกับประโยชน์สาธารณะที่ประสงค์จะคุ้มครอง โดยอาจเทียบเคียงกับแนวทางในกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่บางฉบับ เช่น พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘[๑๐] ที่กำหนดว่า ผู้ขอรับใบอนุญาต

---

[๘]มาตรา ๖๙ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันชีวิตต้อง

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) ไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(ค) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ฯลฯ ฯลฯ

[๙]มาตรา ๒๑ ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าที่ขอรับใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๐]มาตรา ๕๕ ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้บังคับหลักประกันต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านกฎหมาย บัญชี เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ หรือการประเมินราคาทรัพย์สิน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต เป็นบุคคลล้มละลายหรือพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายมาแล้วไม่ถึงห้าปี

ฯลฯ ฯลฯ

เป็นผู้บังคับหลักประกันต้องไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือพ้นจากการเป็นบุคคลล้มละลายมาแล้วไม่ถึงห้าปี เป็นต้น

๒.๓ ข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้กำหนดห้ามบุคคลใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต[๑๑] และกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงเมื่อมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว[๑๒] รวมทั้งกำหนดห้ามไม่ให้บุคคลซึ่งเป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตเป็นสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นั้น แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ มีความมุ่งหมายที่จะกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีความสำคัญจะต้องได้รับความความเชื่อถือจากสังคม และป้องกันมิให้บุคคลซึ่งอาจกระทำความเสียหายต่อสังคมกลับเข้าสู่สังคมและกระทำความเดือดร้อนหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการดำรงตำแหน่งสำคัญนั้นได้

หลักการสำคัญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยนี้สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีการกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตในกฎหมายอื่นได้เช่นกัน โดยกฎหมายอาจกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพในบางลักษณะของบุคคลซึ่งเป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริตได้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลนั้นกลับเข้าสู่สังคมและกระทำความเดือดร้อนหรือแสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพได้อีก ทั้งในกรณีการห้ามดำรงตำแหน่งสำคัญซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต้องได้รับความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากสังคม เช่น การเป็นกรรมการคณะกรรมการบริหารองค์กรในภาครัฐหรือภาคเอกชน และตำแหน่งหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับ

---

[๑๑]มาตรา ๙๘ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ฯลฯ ฯลฯ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๒]มาตรา ๑๐๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ

ฯลฯ ฯลฯ

(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘

ฯลฯ ฯลฯ

การบริหารจัดการทรัพย์สินหรือกิจการ รวมถึงกรณีการห้ามรับราชการหรือให้ออกจากราชการเนื่องจากบุคคลนั้นอาจมุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตนจากระบบราชการได้

๓. ข้อเสนอของคณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๓.๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์การกำหนดข้อจำกัดในการดำรงตำแหน่งหรือการประกอบอาชีพของบุคคลล้มละลายในกฎหมายตาม ๒. และให้ส่วนราชการนำไปใช้ประกอบการจัดทำร่างกฎหมายและการตรวจพิจารณาร่างกฎหมาย

๓.๒ ให้ส่วนราชการต่าง ๆ นำหลักเกณฑ์ไปตรวจสอบกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ หากเห็นว่ากฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ยังมีความไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว ให้เสนอร่างกฎหมายเพื่อแก้ไขหรือยกเลิกบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องนั้นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาในโอกาสแรก

๓.๓ ให้คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะต่อส่วนราชการในการเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และในกรณีที่ส่วนราชการที่รักษาการตามกฎหมายไม่ขัดข้อง คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วนอาจเสนอร่างกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีแทนส่วนราชการ

คณะกรรมการดำเนินการปฏิรูปกฎหมายในระยะเร่งด่วน

พฤษภาคม ๒๕๖๕